

ZEMGALIORS

LATGOLAS NŪVODA NEDEĻAS LAIKROKSTS

Nr. 5 (140)

1998. GODA 6. FEBRUARS

CENA 10 SANTIMI

KONSULTANTI: religejas lītas — prāvests Alberts Budže, Raiņa ielā 21, Tilža, Bolvu rajons, LV-4572, tālrunis — 245-56312; mōkslas vaicōjumi — Pīters Gleizdāns, Bazneicas ielā 34, Rēzeknes Mōkslas koledža, LV-4601, tālrunis 246-24341; poligrafeja, izdevnīceiba — Jōns Ēlksnis, Bazneicas ielā 28, Rēzekne, LKC izdevnīceiba, LV-4601, tālrunis 246-22298; dzeja — Ontons Slišāns, Upīte 2-13, Šķilbānu pogasts, Bolvu rajons, LV-4587; vēsture — Viktors Trojanovskis, R. Blaumaja 17/18, dz. 6, Ludza, LV-5701; kulturvēsture — profesors Pīters Zeile, K. Valdemāra 145/1-52, Reiga, LV-1013, tālrunis 561423; ekonomika — profesors Jezups Zelonka, LJAEL Akademijas 1, Reiga, LV-1003; ūzemu biroja vadītājs — Alberts Spōgis, Breslauer Straße 44, 48157, Münster, Deutschland.

PREILIM — 70. GODĀDĪNA

11. februars — pyrms 70 godim piļsātu tiseibas (1928) pišķertas 16 apdzīvotom vitom — Apei, Bolvīm, Kōrsovali, Kemerīm, Jeascimam, Mozzalacai, Ogrei, Preilim, Priekulei, Salacgrīvai, Siguldi, Strenčiem, Varakjōnim, Vacgulbenei, Viseitei un Vilāniem.

Preilu un Leivonu nūvoda kalendārs 1998. godam

Sovas jubilejas godā preiliši īcerējuši na vīnu vīn pasākumu, tām skaitā var minēt ari bukleta par īvāromākīm šošinām cīlvākiem izdūšonu. Kas un pa kam — stōsta Vāsts gimnazējas humanitarās klases skūlētāja, Olga Kivko un 3. kursa audzēknēs Krisīne Karčevska ar Veroniku Karpušenko.

O. Kivko:

— Voi mes daudz zynom kū? Saceisim, preiliši Ontons Rancāns roksta dzejūlus, izdūd avīzi un apzīnomēs tōs kulturvērtēibu, kū šys izdavums dora nūvoda literatūras popularizēšanā. Asam lītas kursā, kādu montājumu atstājis nalaikis dzejnīks Voldemārs Romanovskis. Bet piļsātā vēl ir ari cyti tādi — nu vacokās, paaudzes Jōns Gurgons, Einars Peļšs, jaunākā — Linda Seržāne un tai tōlē. Kas gan cyts jūs popularizēs, jo na jauno paaudzei gimnazēja? Tāpec aizsōkta gāti informa-

cejas vōkšona, gāti dorbu un atmiņu pīroku apkūpōšana un tās varātu byut skaists pīmineklis myusu gaišīm pītīm. Viņā godā vīsu izdareit navar, iepāstrīdoj ilgōk, bet sōkumam varātu byut vairākas versējas — dzīgon apjūmeigs žurnals, varbyut atsevišķas brosurenas, varbyut tās ir kāds aptverīšs godā izdavums, varbyut teikumi pi naudas un izdūdam grōmotu, kā tū jūti skaisti izdarējuši Žalenīku pogostā Zemgalē un cytū.

Kōpēc lai ari myusim nabytu kas leidzīgēs. Ar tā nūsadorboj šōs meitīnes, bet ir ari vīna cyto grupa, kura dorbojās pi skūlas žurnala izdūšonās, kam manuskrīts jau sagatavots, nūsaukumam varātu jīmt tradīcionalū »Zvons», bet skūla zvona kā tāda nav, kota paaudze grib īnōkt ar kū sovu un teik diskutēt par tū, lai dūtu kū leidzeigu »vacō zvona atjaunītām skanom». Runojūt par latgalu volūdu, dimžāl jōtāsazeist, ka nasajyutūs pteikami stypra, lai varātu vadeit kādas vīsmoz fakultātēs nūdarbeibas. Pošlaik studejū Andra Vējāna grōmotu »Latgales rakstu gaismā« un navaru nūsaprīcīt, cik skaista un bogota ir myusu nūvoda literatura.

Atsagrīžūt pi dūmas par grōmotu, sprīzom tai, ka tāds lels un apjūmeigs apkūpōjums varātu byut gīmazēja, bet

pīlsātas jubilejas godā dūmē pīdōvīt saeīsīnītu variantu, jo ari jū spīž naudas tryukums, navar atsaļaut ni uz kū apjūmeigu. Tādam kūpkīrījumam atlaseit vīsnapīcišamākis zīnas un nu dorbm tū, kas myusim līkas svareigoks, pītams, sazinār ar autorim. Plānotā bukletā jau nav īspējams īspīst pamateigu informāciju, bet golvonās īpādora, lai skūlā palīk pēc īspējas vairōk materialu.

K. Karčevska:

— Sū dorbu išcēm ar V. Romanovska arhīvu, kuru myusim reiceibā laipni nūdeve jō mōte un mōsa. Izarōdeja, tāk daudz materialu, ka tai uz reize nav īspējams pat aptvert, vajadzīgošs ilgōks laiks. Labi byutu, jo autors varātu kā tīekt pats, nu molas, kai soka, pīrmō ocu uzmetīja navar tai dreizi vīsu izvērtēt. Jīs, pīmāram, mēgīnōjis pēteit ari Aglyunas fenomenu, na tikai pats rakstījis dzejas, bet tulkojis cytu tautu autorus. Gimines lūcekli pīdōvoj vīsu, myusim jōteik pi kūdula. Divus vokorus būrus ar jō atstātājām lopom un vēl palyka dorba daudzām diņām. Daudz laika aizjām tās, kamer savā informācēju, bet vēl ītīpeigōkā ir tōs apstrōde.

Obas gīmazējas audzēknes, kuras uzjāmušos šū dorbu, ari pošas roksta dzejūlus, esejas un jōm loba skūla tāda īpāzīšonās ar cytu dailīradi.

EDGARS ALKSNISS,
REIGA

SŌC IZNOKT »AIZSARGS«

Leidz ar informatīvā biletenu »Aizsargs« iznokšonu Latvējā ir otkon sova naatkareiga prese. Pagaidam uz vīnas lapeņas un kota mēneša pādejā svātdinā.

Pyrmajā numerī snādzam informācēju par svareigōkīm nūtykumim pasaulei, aizsorgu organizācējas hroniku un interveju ar tōs jaunu pīkšnīku Akselu Kaimiņu, kai ari dažas biografiskas zīnas par jū. A. Kaimiņš dzimis 1964. goda 15. aprēli Reigā, vuicējis 50. vīdusskūlā, pēc kurās beigšanas 1982. godā īsastōjīs Reigas Tehniskā universitatē Kīmejas tehnologejas fakultatē, pēc 1. kurša īsaukts armejā, dinējis Pleskovas apgobola mōceibu centrā un tod Murmansā aiz polarā lūka. Pēc demobilizācējas vuicējōs universitatē un strōdōja leidz 1993. godam kai inženers mōceibu dorbā, bet tod privatuzjāmumā par produkcejas specialistu dorbam ar medicinas īkōrtom, nu 1996. goda — leidzeiga profila uzjāmumā. INNK nu 1988. goda bejis LTF, Latvējas Aizsorgu organizācējā nu 1990. goda, veicis pīkšnīku paleiga un kadru inspektora pīnōkumus. Tāvs Alberts, inženers, 1949. godā aresteits par sadarbeibu ar partizāniem, lēgerūs pavadejīs 7 godus, mōte Aina, dzim. Riba ir medmōsa, nu represātās lauksimāni gīmīnes. Vēl šīmā numerī ir humorā styreits.

Myusim mērkim ir rūsīnōt dūmōt »Māronūs tautīšus« un mīpiļsōnīkūs »polītdarbinīkūs«, ikdīnā aplīcīnūtīsības uz nacionālu vārsti. Par īspējom šū biletenu pāsuteit zīņosim nōkūšā laidinī.

dīnā tōs svētēj, lai vīnmār byutu cīlvāku nomūs, nu jūs dzimšanas leidz pādejai stundei, tyktu īdagtas ari kotrā svineigā breidī un tod, kod cīlvāks ir vīntuls, kod dvēsele ilgōjas pēc Augstōkā. Tū idadz ari stīhisku nalaimu gadējumā, kod sātā īsalauzūšās bādas. Sveces līsmēja ir gaismas simbols, tei skubyno tīktīs uz lobū, lai leidz ar tū pōri myusim nōk gaisma un paleidz klyut gaišōkām. Lai vokorā aiz lūga tōli speid zīvaigznes gaisma, bet uz tova lūga — sylta sveceites gaisma, kod sātā ir priks, liksme; kod ari skumes un bādas!

Dagūšu sveci kai gaismas simbolu latvīši pījāmuši jau sērīnā senītnē, ar tū simblīzējūt ari godskōrtas jau jyatum pasavēršonu uz gaismu —

saeīsītās jubilejas godā dūmē pīdōvīt saeīsīnītu variantu, jo ari jū spīž naudas tryukums, navar atsaļaut ni uz kū apjūmeigu. Tādam kūpkīrījumam atlaseit vīsnapīcišamākis zīnas un nu dorbm tū, kas myusim līkas svareigoks, pītams, sazinār ar autorim. Plānotā bukletā jau nav īspējams īpādora, lai skūlā palīk pēc īspējas vairōk materialu.

JŪLIJS TRŪPS,
RADIO »BREIVĀ EIROPA«

IT KAI PAR

GOLVONŪ...

Rēzeknes piļsātas dūmē ar sēžu zāli gauži švaki — akustika zam kotras kritikas un klauseitōjim bez moz voi ausis jōjam rūka, lai sadzērdātu tautas kolpu gūdrōs atziņas. Dīmžāl dažreiz ar gudreibu ir kai ir, bet tās ni labi, ni slykti, jo cīlvāki vin asam, un, kai soka, ari gudrinīks pōrsaskota.

daži pīmāri nu vīnas sēdes.

Dorba kōrteiba ar 13 vaicōjumiem pēc vairōkām stundēm tyleļ byus galā un prezidejā sāduši runoj par futbola kluba finansēm jaunajā godā. Nūrunoj vairōk par stundi, kod nōk atziņa, ka lāmūmu pījīt navar, tai kai nav vēl izskaitētās pīlātās budžets. Voi ar tā navajadzēja sōkt? Bet vīspōr, lai gon »Rēzekne« spēlej vērlīgā, klubā sasnāgumi nīceigi un daļa vaines, pītams, naudas tryukumā. Dūme tūmār mēgīnōs paleidzēt, jo sports ir līelyska reklama.

»MĀRAS ZEME« NŌK ATPAKĀL?

Lai gon Rēzeknē ir apbreinojami bīzs masu informācējas leidzēku teikls, latgalu volūdu jīmā tūmār nav irōdeita gūda vīta. Izjāmums ir laikroks Rēzeknes Vēstīs — par tās jōs golvonōs redaktorei Māras Nīzinskās dūmā:

— »Myusim laseitōji beja pīroduši pi »Māras Zemes« — kāidreiz beja tāds laikroks, pēc jō izneikšanas izaveidōjōs tukšums informācēja kīsteigim cīlvākim un tām latgalīšim, kuri apsīzīnoj sovu pagōtī, kuras interesej kītūrvestures vaicōjumi. Myusim redakceja nūlēme itū tukšumu »aizpīlēdit« ar pīlykumu »Māras Zeme«. Tās gon nav pōrōk regulars, bet apmāram reizi mēnesi nōnōk pī laseitōja. Tematika — bazneicu dzeive un cyti kīsteigī vaicōjumi, ari kītūrvesture, latgalu volūdas problems, nūvoda literatūras tradīcējas, izcīlu Latgolas cīlvāku dzeive un darbeibas aspekti, davums sabidreibas goreigai atteisteibai. Un rakstītōju lūks ir tāk plās, ka vīsu, kū vajadzātu, pīlykumā

nīdībynoj Pineņu draudzi.

● 17. 1863. g. Kōrsovali pišķertas mīsta tīseibas.

● 19. 1748. g. Aglyunas pīrmū baznei-cu (calta 1699. g.) apmeklē Livonijas veiskups Dominiks Puzina. Tagadejū — myura — bazneicu sōce ceļt 1768. g.

● 19. 1938. g. studentu korporacija »Lacuānia« pasnādz Rēzeknes vāstās gīmīzai karūgu ar devīzi »Pie tēvu zemes dārgās turīs klāt«, kas veidots pēc mōkslinīka K. Krauzes zeimējuma.

Tāvū zemes kalnedars

HRONIKA

● 2. 1983. g. sv. Pīterā bazilikā Romā sv. Tāvs Jōns Pōvuls II svīneigā ceremonijā īvede omotā pīmū latvīšu kardinalu Julijanu Vaivodu (1895 — 1990).

● 8. Jubilejas reize dzejneicai Martai Bārbalei (1933).

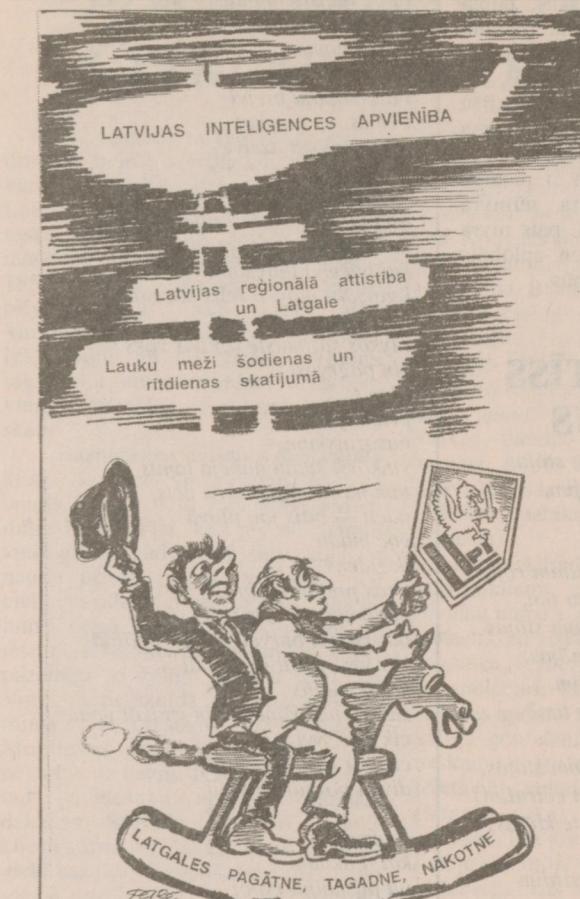
● 14. Pyrms 80 godim (1918) vīsa Latvīša rakstītā īvasts latīnu alfabēts.

● 15. 1933. g. Reigas arhiveiskups A. Springovičs ar volūdu Nr. 1354

mōj — bogota vosora, jo sylts — agrs pavasars, bet soltums nūrōda uz tū, ka byus sylts mājs un loba raža.

Sveču dīnā, kas davuse vīsam mēnešam, prosa dorbōšonūs — jōlej sveces nu vušku taukim, jōsō aust, jōzder daudz ola un tārīt jautram, meitom jōādzīvīu ūgas, lai sōrti vaigi, nadreikst kūrynōt guni, lai nav guņgrāku, braukt mežā, lai čyuskas nanōk mōjā, vērp un adeit, slauseit ustobas, lai lūpim labi klōtū, gūvem nadūd dzert, lai naboyz, bet poši ād cyukagū, lai barojas svīvāni.

Kū nu tō vīsa Sveču dīnā paspējot redzēt un kū padareit — tai ari byus. Lai, bet vīns nu ir skaidri zynoms — zīma jau īt uz pavasari.

FEBRUARS — SVEČU MĒNESS

2. februars ir Sveču dīnā, tei ir Jezus uperēšanas un Dīvītēs ūkēti. Lūkasa evangelejā (2:21 — 35) saceits, ka pēc Kunga bausleibas pīkšrokstīm kots veirīšu kōrtas pyrmdzymītās Mozus zemē sešu nedeļu vacūmā teik nāts uz Jeruzalemi, lai stōdeitu Dīvām pīkškā un upereitū divus bolūzus. Kāds vācs veirs, kuram bejis nūlykts, ka nanūmērs, nāraudzējīs Mesiju (Glōbējs nu ebreju volūdā), Krystus — tās pāts greku volūdā),

Gaismas simbols ir svece, Sveču

gātīnā tōs svētēj, lai vīnmār byutu cīlvāku nomūs, nu jūs dzimšanas leidz pādejai stundei, tyktu īdagtas ari kotrā svineigā breidī un tod, kod cīlvāks ir vīntuls, kod dvēsele ilgōjas pēc Augstōkā. Tū idadz ari stīhisku nalaimu gadējumā, kod sātā īsalauzūšās bādas. Sveces līsmēja ir gaismas simbols, tei skubyno tīktīs uz lobū, lai leidz ar tū pōri myusim nōk gaisma un paleidz klyut gaišōkām. Lai vokorā aiz lūga tōli speid zīvaigznes gaisma, bet uz tova lūga — sylta sveceites gaisma, kod sātā ir priks, liksme; kod ari skumes un bādas!

Dagūšu sveci kai gaismas simbolu latvīši pījāmuši jau sērīnā senītnē, ar tū simblīzējūt ari godskōrtas jau jyatum pasavēršonu uz gaismu —

JĀNS BROKS

PĪMINEIŠONAS CĪNEIGS NŪTYKUMS VARAKLŌNŪS...

1854. goda nūgalē Varaklōnu draudzē bejuši sevišķi leli svātki, jo vārušos tagadējōs bazneicas durovas. Laimeigā kōrtā myusim ir īspēja par tū rast īskotu tymā laikā Jelgovā iznokušo laikroks »Latviešu Avīzes« 1855. goda 17. numera (28. aprīlī) pīlykumā ar vērsroku »Par Varklandes jaunu baznīcu«. Izvilkumu nu tō cīteju, piļneigi saglobojūt autora volūdu, atsakopūt vīneigi nu tōlaika ortografejas. Tys skan:

...Baznīcas iesvētišanas dienā grāfa kungs sasauce visus savus pagasta laudis, un uz tiem runāja tā: »Mani milie bērni! Visi, kas jūs no manim tanis grūtos gados līdz šim maizi un naudu priekš zirgus pirkšanas, jeb citām vajadzībām esat nēmuši, tos es jums, bērni, viesium ūkīkoju, un nu iesim visi baznīcā un lūgsim visi kopā, pazemīgi to žēligo debesu tēvu, lai Viņš mums palīdz pie dvēseles un miesas uzturēšanas« uz priekšu.

Mogilevas virsbīskaps Golovinskis nevarēja uz baznīcas iesvētišanu nākt, tad pavēlēšanu deva Varklandes dekānam Sirmolevičam, lai to iekš Dieva vārda iesvēti. 23. oktober 1854. gadā baznīcas iesvētišanu 3 dienas no vietas turēja, tur bija 23 mācītāji sanākuši, no tiem 7 ar vārdiem tos lielākus izteiksim: Lubaševič no Līksnas, kas polu valodā sprediki teica, rādīdams, ka šis Dieva nams cēlies no pašu grunts akmīja, un kā to tagad svēti cīenīt un godāt būs. Latviešu valodā teice prāvests Kopec un kanoniks Kossavskis no Līksnas, prāvests Sebežo, p. Drizenskis, p. Snivillo, p. Godlevskis un vecākais mācītājs no Rīgas Kozlovskis. Ľaužu neskaitams pulks no malu malām, un no visādām kārtām, gan augstu un zemu bija sanākuši. Kaldabrunnas cīnīgs dzimtīgums Stanislavs Zībergs 20 jūdzēs brauce — ne uz ballēm, — bet uz baznīcas iesvētišanu, un palika visas trīs dienas tur.

Kad laužu pulks priekš baznīcas durvīm sanāce, tad cīnīgs grāfa kungs

ALBERTS SOGIS, MINSTERE

CYLVĀKI UN NŪTYKUMI

3. turpynojums

Pagaidom, kamer dorbojas skūla, internata vītas aizpilēdeitas, dzeivoj, sešdesmit skūlāni, kotram ir sova ustabeja. Šeit pi pajumtes pēc laikroks »Brīvā Latvija« pīrcēšonos uz Angleju tyka »Latgolas sāta«. Nikas jau lels nav — divas ustabejas ar 40 kvadratmetriem plateibas. Redaktoram kabinets beja cytur, mozlīt tōjok, šeit beja tikai tī, kas vīsu lyka kūpā, ūtrā ustobā pīdrūkōja uz rokstammašinas — tagad tur ir dzīvīki. Īspīde vīce tipografejā, kur ari cytus drukojā izdavumus.

Tai 1986. godā šos cītnes tyka pabeigtas byuvēt, »Latgali sāta« pastōvēja nailgi — tikai divus godus. Nu tīm vacīm laikim te uz vītas palykuse vēl tikai Centralā komiteja, aizjam divas telpas, bet ari jīm jōsavocas örā. Jī mozlīt ogrōk atbreivōja telpas, ar »Latgali sāta« aizakavējamēs.

Taitod, pēc pīrkōtēšonos latvīšu īpašumā Minsterē telpas tiks iznūmotas augstokai mōceibu istōdei, taipej vīcu-latvīšu sadarbeibas bīreibai, cytīm, kuri moksōs augstokai iiri un leidz ar tū ari vīsu īpašumu lobōk varēs uzturēt. Palykuši vēl ari druskū porōdi, kuru dzēššonas termīns jau, kai soka, daguna golā. Myusu centrā ir Vīcejās bīreibai reģistrā un cikom nataisam peļņu, nav jīmoksoj nūdūkli. Vyss beja veidots ar tādu mērķi un aprēkinu, lai varātu pastōvēt skūla un internats. Redzēs, kas byus, kod gimnazēju slēgs. Vīsa mōja un zeme zam tōs pīdar bīdrīm un jūs ir 150, jī moksōj ari bīdrī naudu — 100 vīcu markas godā, ari es pīta personeigi. Jo gadējumā te vīsu pīrdūd, tod inōkumi jōdola uz vīsim 150 īpašnikim, bet pagaidam mes tū navarīm dareit. Vīci 6 miljonus marku nasvīde pīrum tā vīgli, beja vīnošonos, ka vīsmoz 20 godu tei myusim jōpatur sovom vījadzeibom. Mes jau varātu izlemt ari par otrōku pīrīšonu, pēc pīcīm sešim godim, bet ir jōpīlda saisteibas.

Pats asu sarakstējis un izdevīs četras dzejūļu grīmotas, tod divīs sējumīs ir jaunītes apvīneibas »Dzīntars« vīsture — tei beja katōlu studentu un akademiku apvīneiba; monografeja par J. Soikānu. Daudzus rokstus asu publicējis vīcu volūdā un vīcu izdavumūs, kādi 12 zīnōtniski dorbi ir nu universitātes, kas rodūsīs studēju laikā — žurnalistikā, par vīcu literatūru, modernū dzeju, taipat filozofējā, tīceibas mōceibā, jo studēju ari teologēju. Tōpēc te vīreju pasnēgt ari tīceibas mōceibā. Ir tādi lykumi, ka vīcu skūlōs bazneic-

kungus nālaiž iškā.

Vīsu katōlu augstokā vadeiba trimdā ir veisks Dupats, kura dzeivoj Belgejā, Briselē, vītas katōlu brōlistes trimdā vīrsgons, Vīcejā strōdōja prāvests Lizdiķs, bet jam rodōs nasaprāšonos ar vadeibā. Tagad vīnam pošām Dupatam jōapkolpoj tīceiġi Austrālijā, Amerikā, Kanādā, Vīcejā... Myusu giminei ir sova draudze — vīcu katōlu. Latvīšu katōlu apryupe pēc byuteibas skātējōs tīkai tāda proforma, kādīreiz, ka beja prāvests Smelters, jīs atbrauce reizes divas godā, mes sasaucem vīsus, kas te bejom katōli nu Latvējas, un divkolpōjumu nūtrēja latvīski.

Sovu žurnālista jubileju atzeimeišu pītīceiġi, tai sokūt, kas nu tur lels. Kod aprītēja 70 dzeives godī, tod gon Baiba Ducmane Jasmuižā beja sareikōjuse munu dorbu lelu izstōdi, aīcynōja īsārast, bet sasagadēja, ka navarēju. Stōsta, nu Reigas svīneitīgi bejuši aīzbraukši ar pīlnu autobusu. Žāl, ka Baibeja tīk agri aīzgōja Dīva mīrā. Tik sīrsneigi mes sasarakstējom ar vīstulem. Jei jau beja tei, kas ikōrīja muzeju tādi, kāds jīs ir tagad, izaveidōjis par vasalu kulturas centru. Tagad tī jauna vadeiba, bet par īpašom aktivitatem moz kū dzērđ. Laikam, kod pastōvēja kūpsaimnīceiba, pi lelōkim leidzēklim varēja tīkt, bet tagad, kūpš vyss ir vīlsts zīnā, ar finansēm tai knapōk. Tī strōdōj ari muna skūlasbīdrīne Tekla Krumpāne, vīsmoz strōdōja...

Turpmōk byus vēl.

Attālūs: plaukti pi sīnas ar keramiku »Latgolas sāta« — tei cīmeju nu Latgolas sazīdōta un kūpā ar cytom montom, grīmotom, žurnala »Dzeive« komplektim, pošā A. Spoča rokstomgoldu, kas pi līga, ari »Zemtura« numerīm tyka pīrnasti uz cytu telpu, kur pošlaik ir »Latgali sāta«, bet jau krītni pītīceiġōka un šaurōka. Latgališu rakstnīceibas muzeja Piļcinē, Rēzeknes rajonā, vadeitōjs P. Lōcs pi grīmotu skapa sprīz, kū vest uz sovu muzeju un kū uz Rēzeknes Augstskūlu — tīs beja lelōs pakōšonas un pīrvīšonās īsōkums, lāi atbreivōtu telpas.

Lobōjums: pīrīkstūt sarunu ar A. Spōča kungu Minsterē, »Zemtura« šo godā 1. numerī īsāvīšos kīlādas, pareizi jōlos: prāvests Mikelis Lizdiķs, gimnāzeju beidžu Oldenburgā 1949. godā un Vīrkovas orkestri vadēja Bronislavu Lauksku, navys kai īspīsts.

AUGSTSKŪLĀ PĪTERS GLEIZDĀNS, MŌKSLAS MĀCISTRĀ PUSGODA NŪSLĀGUMS

Zīmas breivdinās Latvējas Mōkslas akadēmējas Latgolas filiales studentūs dinamiski maina raksturu, mōkslas cīneitōjim pīver konstruktīvu un naordinātu ideju īmīsōjumu dorbūs. Profilejušūs pīrkīšmati: zeimēšonas, gleznōšonas, kompozīcijas programmu apgyušanas rezultātu un studentu varēšonas pīdīvōjums pusgoda nūslāgumā vārōjams skašū eksposīcējōs.

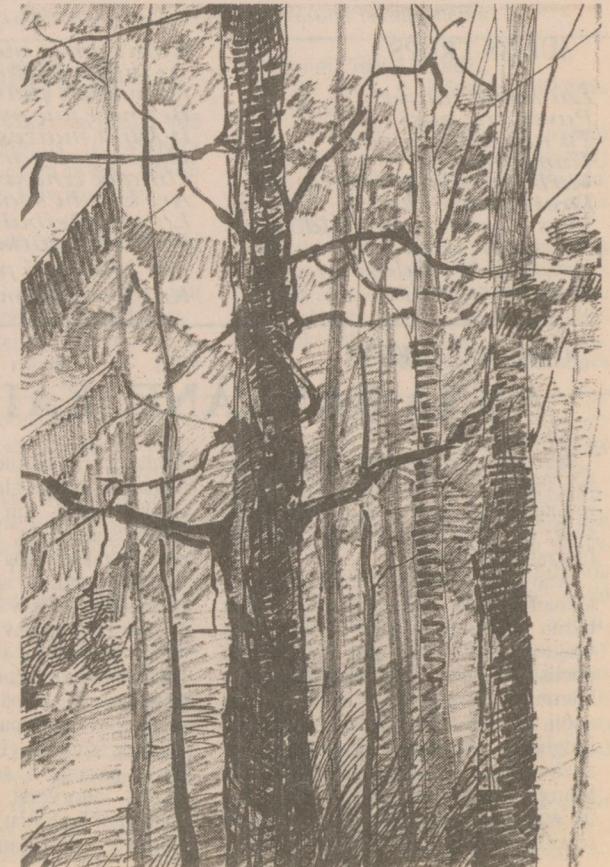
Tēlīceibas darbneicā interesantokais un sabīdrīks nūzeimeigkais ir A. Tama pīminekla mets J. Bukšas kopam. Vides dizaina darbneicās stu-

denti īceres īprīcīnoj ar Rēzeknes pīna konservu kombināta administratīvās telpu shēmom un mēbeļu dizainu. Gleznīceibas darbneicās studenti utīceiġi Latvējas stōjmōkslas kīlāku izstrōdātai metodikai — gleznoj figurālas kompozīcējas, aktus un portretus. Grafikas darbneicās eksposīcējas atsaķīr ar osprōteibū un aktualitāti. Latgolas Kulturas centra izdevīceibas plānotūs grīmotu mōkslinīcīki vizualais veidols atbilst myusdīnu datortehnikas un poligrafejas praseibū leimiājam. Studentu humora izjyitu aplicinoj ari republikā pīzeistāmu politiku, mōkslinīku un saimnīcīku darbiniku šārži. Tekstilmōkslas darbneicās studentes Gintas Volkas gobelenu meti, kompozīcējas saistīs ar augstīm Eiropas standartim un seņu krōtēs dzeives gudreibu.

GLEZNU IZSTĀDE

Rēzeknes Augstskūlās izstōžu zālē radzama LMA Latgolas filiales (IMALF) gleznīceibas darbneicās 3. kursa studentes Irinas Kovnackas gleznu izstōde. Talanteigajai studentei, kura pīrīzyna vairōkas svešvolūdas un orientējas myusdīnu Eiropas mōkslas informācējā, pīteik studejas dobā, cylvāku personeiba. Mōkslas tālā jaunā gleznōtōja apkūpoj gaišas dūmas un jaun tōm dzeievōt saskaņā ar sevi, laiku un mōkslas kītikas atziņām.

Attālūs: I. Kovnackas zeimējumi »Jāns« un »Kūki« nu vosoras studeju izstōdēs kīlēdā.

TU BEJI MYUSU...

Tev ļūti gribējōs, lai dzymtajā nūvoda skāļ latgaļu volūdā, tōpēc nu sova personeigā arhiva cēlī dīnas gaismā gon foto un cytu dokumentu kopijas, gon izvilkumus nu senejim žurnālim un avizem un tai mes uzuznōjam na tikai par Tova tāvu, Eduardu Kozlovski senioru, bet ari Tevi pošu — Eduardu Kozlovski junioru. Pasateicūt tāvam, kurs Teve deve sovu vōrdu, kuru Tu tik gūdeigi un lepni nesi pa dzeivi, ari sovai nanūguršķīsti enerģeji, Tu viņmār myusim paliksi juniors. Tu išyutēji materialus gon par tipografeju »Dorbs un zineiba», kura tik daudz izdarējuse Latgalī loba, gon atgōdynī par A. Adamānu, »Kūkli», publikaciju »Zidūni» un cytur, par latvišim Sibirejā, myusim stōstēji, kaida gūdā un ciņā jötur cylvāki, kuri strōdōjuši Latgalī lobā...

Tu myusim beji sovs, mes gaidējom Tovus apcīmōjumus LKC izdevnīceibā, jo zynōjam — Kozlovskis kungs atnesis kū interesantu... Un cik žāl, ka tai vairs nabyus... Tu turpīnōjā tāva ceļus, kas īs tovūs?..

Dzili sārojūt
»Zemtura« veidotōju kolektīvs

**EDUARDS KOZLOVSKIS
22.05.1913 – 22.01.1998****ONTONS SLIŠĀNS
ES DZIERDU**
(EDUARDĀ KOZLOVSKA
JUN. PĪMINAI)

Es dzierdu, kai Tova kūkle skāļ.
Es jyту, kai kota steiga
Pierstī golu sumynoj
I slavej, slavej byuteibū,
Kas plyust nu dvieseles
I apnam Latgolu...
Es dzierdu — Tova kūkle skāļ
I dabasīs ceļ atdzīšanas gaviles,
I saules atliekšanas gaismu
Īlej volūdā,
Kas namiersteigas treisas
Ik skāņa nūlik, lai kotrys vuords,
Lai kotrys vuords ir pravītyskys.
Es dzierdu, es sājyti;
Kai Tova kūkle skāļ caur soltumu,
Kai Tova kūkle skāļ caur tyuškumu,
Kai Tova kūkle skāļ caur klusumu
I pīpyda tū suopu bičeri,
Kas beja juoizdzer,
Lai apjāgtu mes sovu eistīneibu...
26. 01. 1998.

ŪTRUOS KŪKLES STEIGUOTUOJS

1998. goda 26. janvarī Rēzeknes piļsātas Mīra ilas kopūs myuža mirā tyka apglobuots Latgolā pazeistamais sabīdriskā darbināks, publicists, latgalīšu kulturiestures pietešanās rūsinyuojuojs Eduards Kozlovskis juniors (22. 05. 1913.–22. 01. 1998.). Jū myužiebas ceļā pavadeja vairoku kai symts bejušūs dorbabidru nu Rēzeknes ceļnīceibas užāmuma, pi pussymta Latgolā pazeistamā sabīdriskās i kulturas darbināku, sārōjuši saimes lūčekļi, draugi i pažīns.

Eduards Kozlovskis vissim dzeivā pīminā polīku kai eists Latgolas patriots, užīcīgs sovas tāvaines dāls i muotes volūdas aizstāvus. Juo skaidrū, eistuo kristīša — latgalī goru i taisnū mugurkauli — pāstuoveit par patīseibu naspieza salauzt dīvējī i izsyfūjumi spāida dorbus Sibirejā, naspieza salauzt ari latgalisko eisteibas nūlīdzīji dzītāmīnē. I vysur Eduardam paleizēja jūrā tāva, mūcekļa nuovē myrušo, pazeistamou Latgolas pyrmuos atmūdas sabīdrisku darbināku Eduarda Kozlovskas seniora pīminās saglobušanas svātums, tīcība Divam i jūrā siva Antonīna, kura vysur lobpruoteigā trymdā devies leidz ar sovu veiru.

Eduarda rūku dorbam pīdar Rēzeknes piļsātas Zīmeļu rajons, kura ceļnīceibā jys struoduoja kai dorbu vadeituojs. A Eduarda gora dorbam pīdar naskaitamas publikacijas i runas dažādūs latgalīšu saītūs, lai tyktu apzīnuota i saglobuota Latgolas kul-

turviesture i Latgolas tautiskā dyžgori. Juo pamatdūma i nūstūdne kulturiestures apzīnuošanā beja skaidri nūformulāta: jo tauta grib pastuoveit, tā ijuozī sova kulturiesture i juotur svātā pīminā sovas tautas myužebā aizgujušā tautyskuos identitātes užrāvotājā, jūs kopu vītas ir juosakūp i jūs vuordi nāpūrtraukstīt juatguodnojī kolīrā jū jauna dzymšajā paaudzei.

Eduards Kozlovskis juniors beja pazeistams daudzīm; gon dzītāmīnē, gon uvorvalīs. Jys daudzi rakstieja pats i daudz materiala sārīvījā cītīm latgaliski i par Latgolu rokstūšī.

Iz ūžā, ka juo latgalīšu ūtruo dzejas antoloģija »Kūkles, kuru sastuodeja pyrmuos »Kūkles« 80 godu jubilejas reizē 1994. godā myusim nabadzeibas i nauzīmēibas dieļ, natīka izdūta. Sagatavītais materialis nu globojuos Latgolas Kulturiestures muzejā Rēzeknē, kuram Eduards nūdeviši jūtī daudzi materiali.

Grybu cereit, ka Eduarda Kozlovskas jun. pīminā tiks saglobuota. Myusim tīs juodora! Sāvaiduok nadreikst i byut!

O. SLIŠĀNS

»ZEMTURS« TĪGERA GODĀ

Nā, plēseigs nabyus, bet mīrmileigs un labvēleigs, kai parosti, uz vysu atsauceigs un vissim pītams, naatkareigs, bet na lepns, kai leidz šām. Ari tōjok cēnssis rōdeit išpējami plašķīnī nūvoda dzeives panoramu nu senejim un leidz taganes nūtykumim, napīkusdams stōsteis par nūvoda cylvākim un latgalīšu dzeivi cytus nūvodūs, metropolē Reigā, bez kavēšonīs publicējot kotrū sovu autoru atsytātū ziņu. Un tīši:

katōlu draudžu dzeive vissā Latvējā, kultūrvēsturiskais montōjums, laseitōju (dzējnīku, stōstīnīku) dailrade, mōkslas dzeive, jaunīkī nūtykumi nūvodā, iārōjamu latgalīšu jubilejas, jaunūs grōmotu apskoti, nūvōdpētīcība, studentu klubēš, kas nūteik augstskūlōs...

E. KARŪDZNĪKS

SUSĀTIVS

Nu sovys nālīteiguos paguotnis niu bāg i līdzās izbejušūs komunistu draudze. Koč irā, kompartejā dorbojūtis, jīm ar gryutim nūzīgumim augsta krauta skaudze. Niu steidzās kažukam jī ūtru pusi grīzt, ap sevi pagluobtu nu tautys atrībeibys. Jī Trešū Atmūdu uz moldu celim vad, a Utā Republikā dora cytys nālīteibys... Kai Piktā Saeimā tai Sastā saeimā Jī iškā tykuši i varu sajāmuši. Tī uzurpaceja i korupceja zel, jo vacūs natykumu nav jī atmatuši. Tok susātīva sova nikur jīm naizbēgt, koč taiseitūs jī vysi nu bikšu uorā lekt!

23. 01. 98.

JŪLIJS TRŪPS

Lai saule jau uz Pavasara pusi, Tū naredzēt navar — Tauta neikst, Varbyut izdzīst klusi? Drež palāks kriss, Viss naradzamais zīdēs, Voi tautu vara Bezdzīveibū nīdēs? Kam vara kolpōs,

Kam zemes augli tiks, Jo tautā vyss Pa vacam paliks? Bet nav jau pyrmū reiz — It kūpā maizes torba Un ceinas gors, Un teik iznāsts Ari klaudu svors. Lai myužebai navajag Pi tautas zōrka stōt, Tys laiks kai pavasars, Kai Dīva zeime otkon klōt.

OSKARS SEIKSTS**ANNA RĀNCĀNE. KAI SAPLAUKST SUOPE?**

Kai rūnās poeta izradzāteibys apjau-ta? Tei, kas puoraug (voi napuoraug) mesianismā i pravīteibā, bet stota rak-stēt, tai dzymdynuodama poetiskūs (sakralūs) tekstus.

Anns Rāncānis gadīni tei nūteikti ir tei baileiguo 24. decembra nakts (Jezus bārna (na)pīdzīšanas laiks), kas vieļuok sublīmējās par sovateigu poetiskū credo - pošidentifikaceju ar Dīvamu, kas pažīdoj sovys mīsys augli cilvīcīs (tei laikam — Latvējā, Latgolys) lobā, taitod eistyn kristīgā apzinā attaisnoj, samārīj ar Jaunovys Marejis nūlicini, nu bezgaleigūs muo-tis suopu dzymst bezgaleiga (tipiski semitiska sovus galejeibus) tīcība.

Tāda ir religiskuos transformacejīs mistereja, suopis glorifikaceja. Bet itys laiks, taipat kai pyrms divejom tykušķīnī godu, ir nūstūropeits (da nuovis pikusušos piļsātys, pagais-yuotuos audzis sajyuta) i bārnām (pestētuoju) nav lamta dzeivuošona. Muotis cereiba nav attaisnuta (najem manis par puorta sorguotuojū!). Vysa Annas Rāncānis poezeja atsarūn itamā puorvīteibū telpā — bārna smerti palik par muotis pasazīdušonyis aktu. Tai teik izpierkta (Dīva) muotis suope Dīva, pasauja i sovā prišķā (vysus suopis puorvērst par pučem, par myužēigu Rožoncu). Ituo laika strupe izagulst pasauļam kai litūns i

Divacylvākam juomierst. Var vīn išadūmuot muotis vainis sajyutu i pūstuma pošmūceibū (jei tok niule apgrīceiga, jei vaineigal). A grieceiguma apziņa vysod katalizej tīcībīs pīaugumu (Nuove i Dīvs vad pasaūli i zyna, kū dora). Itei naattais-nuotuos mīsejis poši cytmūceiba stuov pasaūla apjāgs pamatus (tik semitiska sovus pretvineibus, malnboltumā). Piec sovys byuteibys žēidiski ekstremā, kompromisus napījamūša. Galejā tīcībīs mazohismā nu suopis mīceiba i sevisnaids itū tukšuma sajyutu (tukšu rūkys, tukši kleipi) puorvīrs par tīcībīs iārīci. Tāda ir sevis i pasaūla leidzīvīrā nūstāteišona. Bāda sudobra zīdim.

Trešuo nav dūts. Ituo pošidentifikacejīs variaceja (Muorys zemis Karalīne, Aglyuns Dīvamu) ir pasazīdušona Latgolys (Latvējā) lobumam (poetiski — sinekdoha, Latgola kai soveimuo pasaūla soveimuo daļa). Mistereja, kris-teigūs tīcībīs nūslāpums ir tama, ka tāiši sīvītisku noapīpīdeiba sublīmējās par izradzāteibū (bārna pīzīdušona), kas sakralizē muotis cīšonys i kolpoj par vineigū attaisnuo-jumu, izskaidruojumu, lai pītyktu spāka pījīmt sovu nūlicini, saglobuot (otkonigūt) tīcībī, lai nakrist Dīva strupiēšnā i aizalīgšonā.

Cīšievīcīku (bezēbārnu, bezsātys) mīceiba i sevisnaids itū tukšuma sajyutu (tukšu rūkys, tukši kleipi) puorvīrs par tīcībīs iārīci. Tāda ir sevis i pasaūla leidzīvīrā nūstāteišona. Bāda sudobra zīdim.

SĀRU VĒSTIS

ELZA RUDENĀJA
(1911. goda 23. maijs —
1998. goda 12. janvars)

Pēc ilgas smogas slīmeibas nu latvišu kulturas darbiniku saimes aizgōjuse Dīva mīrā vēsturneica un ilggadeiga Modūnas muzeja vadeitōja Elza Rudenāja, kura daudz darējuse, lai izaugtu talanteigi nūvōdpētīki, tyvs draugs un paleigs gryutā breidi beja daudzīm latvišu dzējnikim un mōkslinikim, miļeigu dorbu veikuse dzymtōs molas go-reigūs vērteibū apzīnōšonā.

VERA ORUPE
(1920. goda 1. jūns —
1998. goda 15. janvars)

Ilgus godus strōdōja par preses žurnalistu saimnīcīkū apryvātāju, sovas gimines pīdareigim beja lobs draugs, iājuteiga attīceibā pret pīzīmējām. Lai vīgas smītīs!

ĒVALDS STRODS

1998. goda 21. janvarī zemes klē-pam atdūtas varaklōnišā Ēvalda Stroda mērsteigās atlīkas. Dzimis 1933. goda 6. novembrī.

**D. JERMOLOVIČS,
MODŪNA****PYRMS 1944...****LATGALU LITERATI**

Aleksandrs Adamāns (1908—1936), Alīna Kundzeša-Mēzule, 1909—1937), Aleksandrs Āncāns (1910—1944), Marija Andžāne (1909—1988), Meikuls Apels (1901—1942), Pīters Apīšiņiks (1887—1942), Ignats Asāns (1874—1918), Romualds Borkovskis (1912—?), Bonifacījs Brīša (1902—1992), Mikejs Būks (1912—1977), Jēzups Cakulis (1898—1942), Stanislava Cunkis (1892—1915), Čērpīju Blažurga (Pīters Kujšs, 1886—1941), Jōns Cybulskis (1911—1997), Čērči Jēzups (Jēzups Kindzijs, 1888—1941), Konstance Daugule-Kempa (1891—1947), Dominika (Dominika Kundzeša-Selicka, 1899—1967), Augusts Eglījs (Ciprijans Pokrotiņks, 1904—1994), Edgars Ego (Stanislav Belkovskis) (1902—1941), Aleksandrs Garančs (1909—1969), Natālija Giluča-Vaivode (1919), Pīters Gilučs (1907—1944), Daniels Grečs (1902—1986), Andrijs Jūrds (1845—1925), Vīktors Kaupužs, Vladislava Kaupužs (1918—1959), Francs Kems (1876—1952), Eduards Kozlovskis (1878—1943), Jōns Klīdzejs (1914), Eduards Krustāns (1871—1953), Izidors Kundzešs (1901—1982), Jēzups Laganovskis (1920—1987), Latgalāns (Pīters Strods, 1892—1960), Donots Latkovskis (1912—1943), Leonards Latkovskis (1905—1991), Pīvels Laizāns (1888—1933), Apolonia Laurinoviča (1886—1967), Helēna Laurinoviča-Pronevska (1898—1969), Madsolas Jōns (Jōns Ludbōrzs, 1913—1975), Pīters Miglinihs (1850—1883), Ignats Muīžiņks (1909—1983), Vīktors Mundurs (1914—1941), Francs Murāns (1915), Nikolajs Murāns (1906—?), Nācīzmērtule (Rozalija Tabine, 1890—1965), Norberts Neiksāniņš (Norberts Trepša, 1913—1942), Jōns Opyčāns (1899—1973), Ūzeits (Jēzups Kazlass), Jurs Pabērzs (1891—1961), Juris Pabērzs (1918), Jōns Pastors (1918), Seimāns Putāns (1892—1969), Nikodem Rāncāns (1870—1933), Jōns Regā (1885—?), Konstantins Raudive (1909—1979), Ontons Rupains (1906—1976), Stepons Seijs (1909—1979), Marta Skuja (Valerija Galvanovska-Mundure, 1915—1946), Augusts Smagars (1910—1975), Konstantins Strods-Plēcīniņks (1908), Alberts Sprudzis (1908—1944), Vladislavs Strods (1905—1942), Francs Škoda (Jōns Buciniks, 1908—1989), Tomass Selickis, 1901—1961), Francs Trasuns (1864—1926), Jōns Turkopujs (1899—1939), Jōns Vaivars (Jōns Broks, 1919), Andrijs Vejāns (Donots Kalnācīs, 1927), Vitolds Virsnis (Reinholds Putniņš, 1881—1934), Pīters Voitkāns (1902—1945), Jōns Znūtenš (1919—1942), Stanislav斯 Sinkevičs (1906—1936).

ZEMTURS**LATGOLAS NŪVODA
NEDELĀS LAIKROKSTS**

Dybīnōtājs — A. Rāncāns izdevnīceiba, posta indekss — 3053.

Golvona redaktors A. Rāncāns
Redaktors J. Elksnis

Masu informācijas leidzīkļa registrācijas apīceiba Nr. 1609, iznōl nu 1994. goda 30. decembra četras reizes mēnesi — pīktīnās. Izdevēja nūrekīnu konts Latvijas Unibankas Preiļu nūdalā Nr. 468425, kods 310101900. Izdevē